

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра господарського права

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«Правові режими господарської діяльності в національній економіці»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Правові режими господарської діяльності в національній економіці» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 14 с.

Розробник:

Дмитро ЗАДИХАЙЛО,
доктор юридичних наук, професор

Затверджено на засіданні кафедри господарського права
(протокол № 1 від 1 вересня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри господарського права
(протокол № 1 від 30 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри - Дмитро ЗАДИХАЙЛО, доктор юридичних наук,
професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Правові режими господарської діяльності в національній економіці
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Дмитро ЗАДИХАЙЛО, завідувач кафедри господарського права, д.ю.н., професор
Контактний телефон	(057) 704-92-00
E-mail	d.v.zadyhaylo@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій

Анотація навчальної дисципліни

Предметом даної дисципліни є специфіка господарсько-правової врегульованості функціонування окремих сегментів національної економіки, що виділені внаслідок наявності щодо них особливих публічних інтересів. Завдяки складній формулі їх поєднання із приватними інтересами суб'єктів господарювання створюється особливий правовий режим здійснення господарської діяльності. Основними елементами таких спеціальних режимів є наявність економічної політики держави; особливих вимог до організаційно-правових форм та обсягу правосуб'єктності учасників відносин; особливий правовий режим оборотоздатності відповідних товарів та послуг; особливий склад засобів державного регулювання та спеціально уповноважений суб'єкт організаційно-господарських повноважень з боку держави.

Проблематика дисципліни розкривається на прикладі особливостей господарсько-правового забезпечення металургійної, фармацевтичної, телекомунікаційної галузей, оборонно-промислового комплексу тощо.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни навчальної дисципліни «Правові режими господарської діяльності в національній економіці»: формування у студентів

теоретичних знань та практичних вмінь визначати особливості правових механізмів та засобів, що створюють особливі правові режими функціонування господарської діяльності в окремих сегментах і галузях національної економіки.

Завдання:

Завдання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми господарського права»: вивчення і аналіз господарського законодавства та загальних проблем теорії і практики господарського права; поглиблення знань з основних питань теорії господарського права; аналіз основних категорій, що входять до термінологічної системи господарського права; здійснення суб'єктно-об'єктної характеристики господарських правовідносин; вивчення і аналіз проблемних аспектів господарсько-правового впливу на сферу господарювання; визначення сучасного стану та напрямків модернізації правового регулювання відносин, що виникають у межах господарського обороту; набуття навичок щодо використання отриманих знань у практичній діяльності та практичного застосування норм господарського права України.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: Теорія права; Господарське право; Цивільне право.

Кореквізити: Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовчій практиці; Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовчій практиці.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1. Застосовувати загальнотеоретичну конструкцію «спеціальний режим господарювання» та розуміти її правове значення.

РН НД 2. Класифікувати види спеціальних правових режимів господарювання та розуміти їх конструктивні відмінності.

РН НД 3. Розуміти елементний склад конструкції «спеціальний режим господарювання» та її варіативність

РН НД 4. Встановлювати основні вимоги до організаційно-правової форми суб'єктів та учасників ринків, що отримали спеціальні правові режими функціонування господарської діяльності

РН НД 5. Визначити запроваджений порядок «доступу до ринку» суб'єктів господарювання.

РН НД 6. Визначати обсяг правосуб'єктності учасників відповідних ринків товарів та послуг

РН НД 7. Встановлювати коло ліцензійних умов відповідної господарської діяльності на ринку.

РН НД 8. Визначати зміст економічної та господарсько-правової політики на відповідних ринках шляхом вивчення стратегічних програмних документів держави щодо їх розвитку.

РН НД 9. Визначати коло базових нормативно-правових актів, сукупний регулятивний вплив яких формує необхідну елементну баз спеціальних правових режимів господарювання.

РН НД 10. Встановлювати суб'єктів організаційно-господарських повноважень, що компетенційно навантажені застосуванням засобів державного регулювання відповідного типу господарської діяльності

РН НД 11. Визначати спрямування та структуру господарської компетенції суб'єктів організаційно-господарських повноважень в окремих сегментах національної економіки

РН НД 12. Визначати зміст господарської компетенції спеціально створених господарських організацій, що забезпечують функціонування окремих сегментів національної економіки

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Економічна політика держави та її напрями. Форми правової фіксації та реалізації.	Економічна політика держави та її напрями. Форми правової фіксації та реалізації.	8
2	Сфера господарювання як об'єкт господарсько-правового впливу та його організаційно-господарський механізм	Сфера господарювання як об'єкт господарсько-правового впливу та його організаційно-господарський механізм	8
3	Основні засоби організаційно-господарського впливу на відносини в сфері господарювання	Основні засоби організаційно-господарського впливу на відносини в сфері господарювання	8
4	Спеціальні режими організаційно-господарського впливу на сферу господарювання	Спеціальні режими організаційно-господарського впливу на сферу господарювання	8
5	Державна допомога суб'єктам господарювання та державно-приватне партнерство	Державна допомога суб'єктам господарювання та державно-приватне партнерство	8
6	Державна підтримка інвестиційних проєктів та забезпечення експорту товарів українського походження	Державна підтримка інвестиційних проєктів та забезпечення експорту товарів українського походження	8
7	Правовий режим господарської діяльності в обороно-промисловому комплексі	Правовий режим господарської діяльності в обороно-промисловому комплексі	8
8	Правовий режим господарської діяльності в електроенергетичному секторі економіки	Правовий режим господарської діяльності в електроенергетичному секторі економіки	8
9	Правовий режим господарської діяльності	Правовий режим господарської діяльності в	8

	в телекомунікаційній галузі	телекомунікаційній галузі	
10	Правовий режим господарської діяльності у фармацевтичній сфері	Правовий режим господарської діяльності у фармацевтичній сфері	8

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Сфера господарювання як об'єкт господарсько-правового впливу та його організаційно-господарський механізм	Сфера господарювання як об'єкт господарсько-правового впливу та його організаційно-господарський механізм	110
2	Основні засоби організаційно-господарського впливу на відносини в сфері господарювання	Основні засоби організаційно-господарського впливу на відносини в сфері господарювання	
3	Правовий режим господарської діяльності у фармацевтичній сфері	-	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів зарубіжних країн;
- робота над кейсами з питань прийняття й виконання адміністративних актів;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Інноваційне право» для

студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право.

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.08.1996 р. № 254к/96-ВР.
Дата оновлення: 21.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Дата оновлення: 16.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#top>
3. Про лікарські засоби: Закон України від 4 квітня 1996 року № 123/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80>
4. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібної торгівлі лікарськими: Наказ МОЗ від 31.10.2011 №723. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929-2016-%D0%BF#Text>
5. Про затвердження Порядку перевірки перед видачею ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібної торгівлі лікарськими засобами: Наказ МОЗ від 11.07.2012 № 513. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1262-12#Text>.
6. Про телекомунікації: Закон України від 18 листопада 2003 року №1280-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#Text>
7. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації: Указ Президента України від 23.11.2011 №1067/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1067/2011#Text>
8. Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет): Рішення

НКРЗІ від 10.12.2013 № 803. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1309-19#Text>

9. Про затвердження Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.04.2012 №295. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/295-2012-%D0%BF#Text>

10. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997 № 771/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>

11. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин: Закон України від 18 травня 2017 року № 2042-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19#Text>

12. Про державне оборонне замовлення: Закон України від 3 березня 1999 року № 464-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/464-14#Text>

13. Про схвалення Стратегії розвитку оборонно-промислового комплексу України на період до 2028 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 червня 2018 р. № 442-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-2018-%D1%80#Text>

14. Про ринок електричної енергії: Закон України від 13 квітня 2017 року № 2019-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#top>

15. Про альтернативні джерела енергії Закон України від 20 лютого 2003 року № 555-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15#top>

16. Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу: Закон України від 5 квітня 2005 року № 2509-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2509-15#Text>

17. Закон України "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2509-15#Text>

18. Про природні монополії: Закон України від 20 квітня 2000 року № 1682-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-14#top>
19. Про затвердження Правил ринку: Постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0307874-18#Text>
20. Про затвердження Правил роздрібного ринку електричної енергії Постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 312. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0312874-18#Text>

Література:

Основна література:

1. Задихайло Д.В., Швидка Т.І. Правове регулювання господарської діяльності в окремих секторах економік: навч. посіб. Харків: Право, 2019. 96 с.
2. Віхров О.П. правове регулювання господарських відносин в окремих сферах і галузях економіки. Навчальний посібник. Київ. Юрінком Інтер. 2017. 448 с.
3. Задихайло Д. В. Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави: монографія Х.: Юрайт, 2012. 454 с.
4. Мілаш В.С. Господарське право: навч. Посібник для підготовки до іспитів. 5-те видання, змін. Харків: Право. 2018. 338 с.
5. Плавшуда К. В. Господарсько-правове регулювання металургійного виробництва в Україні: автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.04; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2016. 20с.
6. Усатий В.О. Господарсько-правове забезпечення державної промислової політики України: монографія. Харків : юрайт, 2016. 176 с.
7. Битяк О. Ю. Господарсько-правове забезпечення функціонування електроенергетичного комплексу України : монографія; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". Х. : ФІНН, 2011. 165 с.

8. Кузьміна М. М. Господарсько-правові засоби забезпечення якості продукції : монографія; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Х. : ФІНН, 2010. 184 с.

9. Олефір А.О. Правовий механізм державних закупівель: стимулювання інноваційності виробництва медичної продукції. Монографія. Київ Юстініан. 2014. 448 с.

10. Остапенко Ю. І. Напрями та зміст модернізації законодавчого регулювання телекомунікаційних відносин в Україні: монографія. Х: Юрайт, 2014. 192 с.

11. Рудяга І.М. Господарсько-правове забезпечення функціонування залізничного транспорту України в умовах реформування : монографія. Харків : Юрайт. 2017. 196 с.

12. Семенишин А.В. Оборонно-промисловий комплекс України: господарсько-правові аспекти реформування: монографія. Харків: юрайт. 2015. 192 с.

13. Швидка Т. І. Забезпечення зростання конкурентоздатності національної економіки: господарсько-правовий аспект: монографія. Х.: Юрайт, 2015 184 с.

Інтернет-ресурси:

Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>

Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» - <http://www.justicereformukraine.eu/uk/>

Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України -
<https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України -
<https://minjust.gov.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс
 кафедри господарського права. URL:
<https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/83-kafedra-gospodarskogo-prava.html>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Корпоративне право» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34